

UVULARIA, vide *Laurus Alexandrina*.

VULNERARIA, vide *Traumatica*.

VULNERARIA, est planta, quæ habet caules pedem altos, tenues, rotundos, villosos, aliquantulum rubicundos, incurvatos: folia bina, costæ adhærentia, Galegam referentia, sed magis medullosa, in parte inferiore villosa, in superiore albescentia, flavescentia, viridia, saporis dulcis, subacris: flores in summitate ramorum crescentes in umbellam dispositi, leguminosi, flavi: calix tubulatus, turgidulus, lanuginosus, coloris argentei: flori succedit filiqua brevis fatâ semine subrotundo, in calice membranaceo floris recondita: radix longa, recta, lignosa, nigricans, saporis leguminosi: hæc planta crescit in montibus, Gall. *Vulneraire*.

VULNUS, solutio est continui, externo aliquo instrumento, scindente &c. recens in parte facta, cum cutis apertione: estque varium, tam ratione loci & partis affectæ, undè aliud nervi est, aliud carnis: quàm instrumenti infligentis, undè si ab aliquo acuto casum illud fiat, *Scissio* vel *Incisio*, si verò ab acuto punctum fiat, punctura, vel punctio dicitur. Gr. *τρυφή* & *τρυπή*. B. *Ein Wunde*. G. Eine wunde. Gall. *Playe*. A. A Wound, a Hurt.

VULSELLA, vide *Volfella*.

VULTUS, idem quod *Facies*.

VULVA, est *Pudendum Miliebre*, sive foramen majus dicitur, infra os pubis positum, vide *Cunus*.

VULVA CEREBRI, est fovea quædam, inter eminentias cerebri, oblonga.

UVULA, vide *Cion*.

UVULÆ CASUS, vide *Cion*.

X.

X. In quibusdam scriptis Medicis denotat unciam.
 XANTHIUM, est planta, quæ habet caulem sesquipedem altum, angulosum, villosum, punctis rubris notatum, ramosum, in latum se extendentem: folia Bardanæ, sed minora, viridia, in margine incisa leviter, saporis acris & aromatici: flores sunt flosculosi: fructus oblongus, aculeatus, vestibis adhærens, in duos acutos, rigidosque mucrones desinens, qui distinctis loculis duobus totidem grana oblonga condit: radix parva, alba, fibris

bris satis crassis instructa : hæc planta crescit contra parietes, & in paludosis locis exsiccatis. B. *Kleine Kletten*. G. Klein kletten, betterläufe. Gall. *Petit Glouteron*. A. Burdock the less. est Lappa minor seu Lappa inversa, sic dictum quod ξανθὰς, hoc est, flavos capillos faciat.

XENEXTON, idem quod *Zenechdon*.

XENICON, Gr. Ξενικόν, sic appellatur venenum, quo olim teste Aristotele, utebantur venatores Celtæ, quod tam præsentis erat virtutis, ut quamprimum cervus vel animal sagitta hoc lurido veneno tincta læderetur, concideret, & confestim accurrere venatores necesse haberint; ne virus illud penitus per totum corpus dispergeretur, carnemque circum adjacentem telo exciderint; quam effodere solebant circumquaque circa vulnus ad spithamæ latitudinem, ut tuti essent à veneno; hoc experimento itaque clarè evincebant quòd loca in corpore humano à venenatis animalibus læsa illicò largiter undiquaque excisifia, non habeant venenum tam citò dispersum, ac proinde hoc modo optimè curabilia sint: veneni hujus antiphar-macum dicuntur esse *folia querci* vel *fagi*, aut *coracina* applicata illicò locis vulneratis.

XERAPHIUM, est medicamentum adversus capitis & menti exanthemata utile.

XERASIA, est capillorum vitium, quando lanuginis instar apparent, & velut pulvere conspersi. Inter species Alopecie referri debet.

XEROCOLLYRION, est collyrium ficcum.

XEROMYRUM, est unguentum desiccans, sive compositio ex aromatis, pro suffitu, amuletis &c. constans, utimur quoque adversus factorem axillarem.

XEROPHTALMIA, est arida & sicca lippitudo, ex ξηρὸς aridus, & ὀφθαλμία oculorum dolor. B. *Ξροογίου κενδε οογεν*.

XEROTES, est sicca corporis dispositio, à ξηρὸς sicco.

XIPHIUM, sive GLADIOLUS, est juncus floridus, à foliorum similitudine dictus, à ξίφος gladius, habet folia longa, lata, mollia, coloris viridis, pallidi, aut albescentis: flos & fructus sunt Iridis: radix bulbosa, externè nigricans, internè alba, saporis dulcis: crescit hæc planta in regionibus calidis ut in Hispania.

XIPHIDES, est cartilago pectoris mucronata, inferiùs ster.

sterno adhærens, ipso tenuior & flexilior, in acumen ex lato abeans, adeoque ensi similis, ex $\xi\phi\theta$ ensis, & $\sigma\delta$ forma.

XYLAGIUM, est lignum sanctum.

XYLOALOES, est lignum aloës, vide *Agallochum*. G. Aloes holtz. Gall. *Du Bois d'Aloes*. A. Aloes Tree.

XYLOBALSAMUM, est frutex vel sarmentum aut furculus Balsami. Amputabatur enim ab incolis, & vœnibat propterea, quod eo decocto in unguentis vice Opobalsami multi uterentur; etiam si ex toto Balsamo minima illi inesset odoris gratia. Vide *Balsamum*.

XYLOCASSIA, sive **CASSIA LIGNEA**, vide *Cinnamonum*.

XYLON, est Gossipium. Barbaris & Arabibus *Cotum* & *Bombax* seu *Bombasum*. Linum ejus *Cotonium* vulgo vocatur, sicut lanugo ipsa *Cotonum*, ab hujus generis planta *Vestes Xylina*, & *Lina Xylina* nominata sunt. Jurisconsulti *Lanam* hanc *Ligneam*, nuncupant, $\xi\delta\lambda\omega\upsilon$ enim lignum est. Vide *Gossipium*.

XYLOSTEUM, est Arbuscula, Periclymeno satis similis, habens caules mediocriter crassos: lignum est album; rami rotundi, corticem initio rubicundum postea albescentem habentes: folia sunt oblonga, mollia, viridia, albescentia, aliquantulum lanuginosa; pedunculi finis format calicem constantem binis foliis majoribus, quatuorque brevioribus; quorum duo hinc inde majoribus interponuntur: calici huic gemina ovaria innascuntur rotunda, in apice suo coronata caliculo quinquefido, emittuntque ex centro sui fastigii tubam longam, apice globoso donatam: flos apici ovarii, intra calicem innatus, monopetalus, oblongus, tubulosus, campaniformis, quinquefidus, expansus, quinque staminibus ex pariete interno tubulosæ partis floris enatis præditus: flori succedunt bacca gemellæ, molles, semineque fætæ compresso & subrotundo; hæc Arbuscula crescit in montibus & sylvis, quasi lignum ossæum, est cerasus canina, ex $\alpha\delta\lambda\omega\upsilon$ lignum, & $\delta\sigma\tau\iota\omega\upsilon$ os.

XYMPHYSIS, idem quod *Symphysis*.

XYNTASIS, idem quod *Syntasis*.

XYRIS, quasi rasorium cultrum; sic appellantur folia gladioli, ob rasorii vel ensis figuram, à $\xi\eta\gamma\mu\omega$ rado.

XYSTER, est scalprum raforium, radendis ossibus aptum, à *ξίω* rado.

Z.

Z Olim significabat *Sescunciam*, plerisque octavam unciæ partem, si *Denarium*, hoc est *Drachmam*, vel *Semifilicium*, ex veteri quadam ænea tabella constat *Duellam* fuisse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur.

ZAPHARA, vel **ZAFFERA**, est materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amausa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore, undè figuli utuntur ad tincturam cæruleam vasis obducendam.

ZARATHAN, species est Cancris mammas occupantis, undè vocatur *Cancer spurius*: propriè enim est tumor durus, tactui inæqualis ob scabrosâ cacumina, & valles, dolorem comitem habens nunc remittentem, nunc verò exacerbatum, & ardorem molestum nonnunquam simul; videtur itaque hoc nomine indigitari Cancer mammarum quidem verus, aut non exulceratus, in quo interdum dolor percipitur, quando nimirum materia stagnans à causâ quacumque resolvitur in ichorem, acris fit, & de novo partem nondum mortuam aggreditur & exedit, dum verò illam prius inflammat, ardoris sensum excitat.

ZARSA PARILLA; est *Smilacis asperæ* species, à similitudine nomen accepit, quam cum *Smilace aspera* habet, quæ Hispanis *Zarca-parilla* dicitur, quæ rubus viticula dicitur. *Zarsa* enim iis est *Rubus*, *Parra* verò vitis, *Parilla Viticula*.

ZEÄ, Gr. *ζία* & *ζία*, vocatur etiam *Spelta* Italici: Latini *Semen*, idque à præstantia frugis appellarunt: dictum quoque ab Homero *ζείδωρον ἄγρον*, alii derivant, ἀπὸ τοῦ *ζῆν* quod vitam sustentat: nonnulli à *ζῆω* ferveo, quod dum folis fervescit vi, mortalibus donet omnia: *Quibusdam* à B. *Zieden*. Vide *Spelta*.

ZEDOARIA, est radix è China & extremis Indiæ finibus allata, quæ est tuberosa, brevis, compressa, foris cinerea, intus candida, quando cortex exterior est detractus, paucis fibris intertexta, saporis amaricantis aromatici, odoris fragrantis, ad camphoram aliquantum accedentis: folia ad curcumæ folia accedunt, suntque palmæ magni.